

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum etiam paruuli per baptisma gratias, & virtutes accipiant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

¶ 3 Præ. Virtus est habitus, ad cuius rationē pertinet, q̄ sit qualitas difficile mobilis, per quam aliquis faciliter & delectabiliter operetur: sed post baptismum remanet in hominibus pronitas ad malum, per quod tollitur uirtus, & consequitur difficultatem quis ad bonum, quod est actus uirtutis, ergo per baptismum non consequitur homo gratiam & uirtutes.

SED CONTRA est, quod ad Titum 3. dicit Apostolus, saluos nos fecit per lauacrum regenerationis, (id est per baptismum) & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abunde, id est, ad remissionem peccatorum, & copiam uirtutum, ut gloss. * ibi exponit. sic ergo in baptismum datur gratia Spiritus sancti, & copia uirtutum.

glo. interli. ibid.

Lib. 1. c. 26. 2. med. c. 7.

RESPON. Dicendum, q̄ (sicut Augustinus dicit in lib. de Baptismo paruulorum) ad hoc baptismus ualet, ut baptizati Christo incorporentur, ut membra eius. A capite autem Christo, in omnia membra eius, gratia & uirtutis plenitudo deriuatur, secundum illud Ioan. 1. De plenitudine eius nos omnes accepimus. uide manifestum est, quod per baptismum aliquis consequitur gratiam & uirtutes.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ sicut aqua baptismi per suam abluitionem significat emundationem culpæ, & per suum refrigerium significat liberationem a poena, ita per naturalem claritatem significat splendorem gratiæ & uirtutum.

Q. 8. a. a.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ sicut dictum est, q̄ remissionem peccatorum aliquis consequitur ante baptismum, secundum q̄ habet baptismum in uoto uel explicite uel implicite: & tamen cum realiter suscipit baptismum, fit plenior remissio quantum ad liberationem a tota poena, ita etiam ante baptismum Cornelius, & alij similes consequuntur gratiam, & uirtutes, per fidem Christi & desiderium baptismi implicite uel explicite, postmodum tamen in baptismum maiorem copiam gratiæ & uirtutum consequuntur: unde super illud Psal. 22. Super aquam refectionis educauit me, dicit glo. * Per augmentum uirtutis & bonæ operationis educauit in baptismum.

ex gl. Ierem. colligitur ibid.

AD TERTIVM dicendum, q̄ difficultas ab bono, & pronitas ad malum, inueniuntur in baptizatis, non propter defectum habitus uirtutum: sed propter concupiscentiam, quæ non tollitur in baptismum: sicut tamen per baptismum diminuitur concupiscentia, ut non dominetur, ita etiam diminuitur utrumque dictorum, * ne homo ab his superetur.

In illa solu.

ARTICVLVS V.

¶ *Utrum conuenienter attribuantur baptismum quidam actus uirtutum.*

4. d. 4. q. 1. ar. 2. q. 3. 4. & 5. Et d. 5. q. 3. ar. 1. c. 3. cor. & ad 1. Et ar. 1. q. 1. cor. Et d. 18. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 1. Et quod 6. ar. 4.

AD QVINTVM sic proceditur. Vñ, q̄ inconuenienter attribuantur baptismum pro effectibus quidam actus uirtutum, scilicet incorporatio ad Christum, illuminatio, & fecundatio. non enim baptismus datur adulto, nisi fideli, secundum illud Mar. vlt. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: sed per fidem aliquis incorporatur Christo secundum illud Ephesio. 3. Habitare Christum per fidem in cordibus uestris. ergo nullus baptizatur, nisi iam Christo incorporatus. non ergo est effectus baptismi incorporari Christo.

¶ 2 Præ. Illuminatio fit per doctrinam, secundum illud Ephes. 3. Mihi omnium sanctorum minimo

data est gratia hæc, illuminare omnes, &c. sed doctrina precedit baptismum in catechismo. non ergo est effectus baptismi.

¶ 3 Præ. Fecunditas pertinet ad generationem actiuam: sed per baptismum aliquis regeneratur spiritualiter: ergo fecunditas non est effectus baptismi.

SED CONTRA est q̄ Aug. † dicit in lib. de Baptismo paruulorum, q̄ ad hoc ualet baptismus, ut baptizati Christo incorporentur. Dion. * etiam 2. c. eccl. hierarch. illuminationem attribuit baptismum, & super illud Psal. 22. super aquam refectionis, dicit glo. q̄ anima peccatorum ariditate sterilis, fecundatur per baptismum.

lib. 1. c. 26. 2. med. c. 7. et d. 18. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 1. Et quod 6. ar. 4.

RESPON. Dicendum, q̄ per baptismum aliquis regeneratur in spiritualem uitam, quæ est propria fidelium Christi, sicut Apostolus dicit Gal. 2. Quod autem nunc uiuio in carne, in fide uiuio filii Dei. uita autem nõ est, nisi membrorum capiti vnitorum, a quo sensum & motum suscipiunt: & ideo necessarium est, q̄ per baptismum aliquis incorporetur Christo, quasi membrum ipsius. sicut autem a capite naturali deriuatur ad membra sensus & motus, ita a capite spirituali, quod est Christus, deriuatur ad membra eius, sensus spiritualis, qui consistit in cognitione ueritatis, & motus spiritualis, qui est per gratiam instinctum. unde Ioan. 1. dicitur, uidi uisum eum plenum gratiæ & ueritatis, & de plenitudine eius nos omnes accepimus. & ideo consequens est, quod baptizati illuminentur a Christo circa cognitionem ueritatis, & fecundentur ab eo fecunditate bonorum operum per gratiam infusionem.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ adulti prius credentes in Christum, sunt ei incorporati mentaliter: sed postmodum cum baptizantur, incorporantur ei quodammodo corporaliter, scilicet per uisibile sacramentum, sine cuius proposito nec mentaliter incorporari possunt.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ doctor illuminat exterius per ministerium, catechizando: sed Deus illuminat interius baptizatos, preparans corda eorum ad recipiendam doctrinam ueritatis, secundum illud Ioan. 6. Et scriptum in prophetis, erunt omnes docibiles Dei.

AD TERTIVM dicendum, q̄ effectus baptismi ponitur fecunditas, quæ aliquis producit bona opera: nõ autem fecunditas, quæ aliquis generat alios in Christo, sicut Apostolus dicit 1. ad Cor. 4. In Christo lesu per euangelium ego uos genui.

ARTICVLVS VI.

¶ *Utrum pueri in baptismum consequantur gratiam & uirtutes.*

AD SEXTVM sic proceditur. Videretur, q̄ pueri in baptismum non consequantur gratiam & uirtutes. Gratia enim & uirtutes non habentur sine fide & charitate: sed fides, ut Aug. * dicit, consistit in credentium uoluntate, similiter etiam charitas consistit in diligentium uoluntate: cuius usum pueri non habent, & sic non habent fidem, & charitatem. ergo pueri in baptismum non recipiunt gratiam & uirtutes.

¶ 2 Præ. super illud Ioan. 14. Maiora horum faciet, dicit Aug. † q̄ ex impio iustus fiat, in illo, sed non sine illo Christus operatur: sed puer cũ nõ habeat usum liberi arbitrii, nõ cooperatur Christo ad suam iustificationem: immo quãdoq; pro posse renuitur.

11. q. 2. ar. 1. 14. ad 3. ar. 4. q. 2. ar. 1. Et d. 18. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 1. Et quod 6. ar. 4.

ergo non iustificatur per gratiam & uirtutes.

¶ 3 Præf. Rom. 4. dicitur, Ei, qui non operatur, credenti autem in eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam, secundum propositum gratiæ Dei: sed puer non est credens in eum, qui iustificat impium. ergo non consequitur gratiam iustificantem, neque uirtutes.

¶ 4 Præf. Quod ex carnali intentione agitur, non uidetur habere spiritualem effectum: sed quandoque pueri ad baptismum deferuntur carnali intentione, ut scilicet corporaliter sanentur. non ergo consequuntur spirituales effectus gratiæ & uirtutum.

SED CONTRA est, quod Aug. * dicit in Enchir. Paruuli renascendo moriuntur illi peccato, quod nascendo contraxerunt. ac per hoc ad illos etiam pertinet quod dicitur, Consepulti sumus cum illo per baptismum in mortem (subditur autem) ut quomodo Christus surrexit a mortuis, per gloriam Patris, ita & nos in nouitate uitæ ambulemus: sed nouitas uitæ est per gratiam & uirtutes. ergo pueri in baptismo gratiam & uirtutes consequuntur.

RESPON. Dicendum, quod quidam antiqui posuerunt, quod pueri in baptismo non dantur gratia & uirtutes, sed imprimuntur eis character Christi, cuius uirtute, cum ad perfectam ætatem uenerint, consequuntur gratiam & uirtutes. Sed hoc patet esse falsum dupliciter. Primo quidem, quia pueri sicut & adulti, in baptismo efficiuntur membra Christi: unde necesse est, quod a capite recipiant influum gratiæ & uirtutis. Secundo, quia secundum hoc pueri decedentes post baptismum, non perueniunt ad uitam æternam: quia, ut dicitur Rom. 6. Gratia Dei est uita æterna. & ita non proficiunt eis ad salutem, baptizatos fuisse. Causa autem erroris fuit, quia nescierunt distinguere inter habitum & actum. & sic uidentes pueros inhabiles ad actus uirtutum, crediderunt eos post baptismum nullatenus uirtutem habere: sed ista impotentia operandi, non accidit pueris ex defectu habituum, sed ex impedimento corporali: sicut etiam dormientes, quamuis habeant habitus uirtutum, impediuntur tamen ab actibus propter somnum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod fides & charitas consistunt in uoluntate hominum, ita tamen, quod habitus harum, & aliarum uirtutum requirunt potentiam uoluntatis, quæ est in pueris: sed actus uirtutum requirunt actum uoluntatis, qui non est in pueris. Et hoc modo Aug. * dicit in libro de baptismo paruulorum, quod paruulum, et si nondum illa fides, quæ in credentium uoluntate consistit, iam tamen ipsius fidei sacramentum (quod scilicet causat habitum fidei) fidelem facit.

AD SECUNDUM dicendum, quod (sicut Aug. dicit in lib. de Charitate) nemo ex aqua & Spiritu sancto renascitur nisi uolens: quod non de paruulis, sed de adultis intelligendum est. Et similiter de adultis intelligendum est, quod homo a Christo sine ipso non iustificatur. Quod autem paruuli baptizandi, prout uirtutes possunt, reluctantur, non eis imputatur: quia intantum nesciunt, quod faciunt, ut nec facere uideantur: ut Aug. * dicit in lib. de præsentia Dei ad Dardanum.

AD TERTIUM dicendum, quod (sicut Aug. dicit) paruulis mater ecclesie aliorum pedes accommodat, ut ueniant, aliorum cor ut credant, aliorum linguam ut fatcantur. & ita pueri credunt, non per actum proprium, sed per fidem ecclesie, quæ eis communicatur. & huius fidei uirtute conferuntur eis gratia & uirtutes.

A AD QUARTUM dicendum, quod carnalis intentio deferentium pueros ad baptismum, nihil eis nocet, sicut nec culpa unius nocet alteri nisi consentiat. unde Aug. * dicit in epistola ad Bonifacium, non illud te moueat, quod quidam non ea fide ad baptismum percipiendum paruulos ferunt, ut gratia spirituali ad uitam regenerentur æternam: sed hoc eos putant remedio corporalem retinere uel recipere sanitatem: non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur.

ARTICVLVS VII.

Utrum effectus baptismi sit apertio ianuæ regni cælestis.

A D SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod effectus baptismi non sit apertio ianuæ regni cælestis. Illud enim quod est apertum, non indiget apertione: sed ianuæ regni cælestis est aperta per passionem Christi: unde Apoc. 4. dicitur, Post hæc uidi ostium magnum apertum in celo. non est ergo effectus baptismi apertio ianuæ regni cælestis.

¶ 2 Præf. Baptismus omni tempore ex quo institutus fuit, habet suum effectum: sed quidam baptizati sunt baptismum Christi ante eius passionem (ut habetur lo. 3.) quibus si tunc decessissent, introitus regni cælestis nondum patebat, in quod nullus ante Christum introiuit, secundum illud Mich. 2. Ascendit pandens iter ante eos. non est ergo effectus baptismi apertio regni cælestis.

¶ 3 Præf. Baptizati adhuc sunt obnoxii morti & aliis pœnalitatibus uitæ præsentis, ut supra dictum est. * sed nulli est apertus aditus regni cælestis, quando obnoxii sunt pœnæ: sicut patet de his, qui sunt in purgatorio. non ergo effectus baptismi est apertio ianuæ regni cælestis.

SED CONTRA est, quod super illud Luc. 3. Apertum est cælum, dicit glos. * Bedæ. uirtus hic baptismatis ostendit, de quo quicquid cum egreditur, regni cælestis ei ianuæ aperitur.

RESPON. Dicendum, quod aperire ianuam regni cælestis, est amouere impedimentum, quo quis impeditur regnum cælestis introire. Hoc autem impedimentum est culpa & reatus pœnæ. Ostensum est autem supra, quod per baptismum omnis culpa, & omnis reatus pœnæ tollitur. unde consequens est, quod effectus baptismi sit apertio ianuæ regni cælestis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod baptismus intantum ape-

¶ Super Quæstione sexagesimona articulum septimum.

IN quæstione 69. primis septem articulis nihil occurrat scribendum, nisi pro septimo articulo notandum, quod aperire ianuam regni cælestis, per se primo est effectus mortis Christi: attribuitur autem baptismum, eo quod in sui institutione cœli aperti leguntur: & quia sacramentum est inchoans, quo ad vim obligatam a morte Christi. & quia sufficienter causat apertionem cœli cuiuslibet baptizato: dum tollit omnem culpam. & pœnam tam persona quam naturæ. non statim assequendo totum suum effectum, sed tempore congruo, ita quod (ut in articulo tertio patet) sicut uirtute baptismi auferuntur a iustis in resurrectione omnes pœnalitates, ita uirtute baptismi aperitur ianuæ cœlestis, tempore congruo exhibitura ingressum: & propterea baptizati ante mortem Christi, non nisi post Christi mortem ingressi sunt regnum cœlorum. Et hoc uocat Auctor habere certam spem de introitu cœlesti, & in hoc præminebat baptizatus circumcisio: circumcisio enim non habebat uirtutem tollendi omnem pœnalitatem, quam habet baptismus: quæ uis etiam dici potest, quod baptismus ante mortem Christi, quia imperfecte configurabat morti Christi (utpote configurans Christo mortuo non in re, sed in fide) ita etiam imperfecte aperiebat cælum, ut littera responsionis ad secundum sonat.

¶ Et

De confect. d. 2. c. mæcer eccl. epi. 23. parū ante med. ro. 2. Et h. a. de pecc. ca. mer. c. 25 in fin. 10. 7.

4. d. 3. ar. 1. q. 3. Et 4. d. 4. c. 2. ar. 2. q. 6. Et 4. c. 6. c. 59 & lo. 8. le. 1. fi.

ar. 3. huius

Bedæ Luc. 3. in c. 10. secū dum sum ordi. tom. 3.

ar. 1. & 2. huius q.

Epist. 17. ad Pontic. non p. 1. q. 1. fi.

Epist. 17. ad Pontic. non p. 1. q. 1. fi.